

учнів. Відповідно, вдосконалення потребує як здоров'язбережувальне середовище закладу вищої освіти, так і організація освітнього процесу задля покращення здоров'я учасників освітнього процесу і, як наслідок, забезпечення сталого розвитку суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дудко С. Г. Формування здоров'язбережувальної компетентності як напрям реалізації цілей сталого розвитку. *Витоки педагогічної майстерності*. 2021. № 27. С. 96–101.

2. Куценко В., Гаращук О. В. Моделювання здоров'язбереження нації в контексті гуманітарної парадигми сталого розвитку. *Бізнес, економіка, сталий розвиток, лідерство та інновації*. 2018. № 1. С. 25–34.

3. Чайковська Г. Б. Формування компетентностей сталого розвитку в процесі фахової підготовки майбутніх вчителів початкової школи. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. № 1. С. 72–80.*

Оксана ПРИХОДЬКО

*кандидат педагогічних наук, доцент, Національний авіаційний університет,
м. Київ, Україна*

Наталія ШАПЕНКО

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Національний авіаційний
університет, м. Київ, Україна*

ПРОБЛЕМИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА GPT-ЧАТУ В КОНТЕКСТІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Однією з основних проблем сучасного суспільства є «штучний інтелект», що нині набуває все більшої актуальності у зв'язку з розвитком всесвітньої системи сполучених комп'ютерних мереж. Інформаційно-комунікаційні технології чинять безпосередній вплив на розвиток здобувачів освіти, які користуються різними новинками для полегшення навчання та роботи.

Штучний інтелект (artificial intelligence – AI) – це інструментарій системи чи сервісу, з використанням якого можна збирати та адаптувати дані користувача (або дані, що розміщені у відкритих репозитаріях), та на їх основі генерувати нові рішення чи висновки, відповідно до поданого запиту користувача [3]. Інтелектом варто називати здатність мозку вирішувати (інтелектуальні) завдання шляхом отримання, запам'ятовування і цілеспрямованого перетворення знань у процесі навчання на досвіді й адаптації до різноманітних обставин. Штучний інтелект належить до мистецтва створення машин, здатних думати і діяти, як людина або думати і діяти розумно [5]. Основною ціллю його створення першопочатково була допомога людині при виконанні певних завдань, аби полегшити її роботу або взагалі замінити людський ресурс, економлячи при цьому час та витрати.

Для створення дієвого штучного інтелекту був використаний підхід, який враховує обмежувальні фактори, що визначають можливості людини по створенню штучних об'єктів. Мова йде про те, що будь-який штучний об'єкт створюється на основі існуючих природних матеріалів або на основі існуючого живого природного прототипу [2].

Одним із яскравих прикладів штучного інтелекту є Chat-GPT, який почав функціонувати в Україні 18 лютого 2023 року. Chat-GPT – це велика «мовна модель», створена компанією OpenAI, яка допомагає знайти відповіді на значну кількість різноманітних питань та отримати матеріали з різних галузей знань. Але при цьому Chat-GPT використовує штучний інтелект та машинне навчання для обробки питань та надання якнайточніших відповідей на них.

Цією програмою активно почали користуватися здобувачі вищої освіти в усьому світі. Розповсюдженими випадками використання Chat-GPT є виконання домашніх робіт чи написання курсових та дипломних робіт. Якщо зануритися в мережу Інтернет, можна навіть знайти алгоритм дій, які потрібно виконати, щоб вміти використовувати Chat-GPT для своїх потреб. Так, штучний інтелект «полегшує життя» здобувачам освіти, але разом із тим не сприяє розвитку інтелектуальних та креативних інтенцій особистості та є репрезентантом порушення академічної доброчесності. Завдання та роботи, створені за

допомогою Chat-GPT, не є унікальним витвором автора, а створені запрограмованою системою.

Питання використання технологій штучного інтелекту в академічному середовищі набуває глобальних масштабів. Особливе занепокоєння це питання викликає у представників Міжнародного центру академічної доброчесності. Одним із доказів цього є опублікована на сайті цього Центру стаття Кортні Каллен «Штучний інтелект: друг, ворог чи ні той, ні другий?». Авторка статті наголошує, що штучний інтелект в академічному просторі існує вже не один рік, але випуск Chat-GPT від OpenAI призвів до поширення академічної недоброчесності серед здобувачів вищої освіти. Єдиним позитивним наслідком появи Chat-GPT у національних та міжнародних новинах стала підвищена увага до академічної доброчесності. Наслідком цього є розробка постачальниками послуг із виявлення плагіату таких програм як GPTZero, AI Writing Check, CrossPlag і власне OpenAI, які здійснюють перевірку на плагіат та розрізняють текст, написаний людиною чи штучним інтелектом. Представники наукової спільноти та педагогічні працівники обговорюють це на онлайн-форумах та наукових конференціях; адміністрації, розглядають шляхи оновлення своїх часто недостатньо використовуваних політик академічної доброчесності та надають навчально-методичні посібники для викладачів; регуляторні органи також окреслюють ризики, які пов'язані зі штучним інтелектом; студенти, підтримуючи фундаментальні цінності академічної доброчесності, діляться своїми думками в інтернет-мережі та публікують власні доповіді [1]. Все це є доказом того, що освітня політика потребує оновлення з метою заохочення розвитку культури доброчесності серед здобувачів освіти та в закладах вищої освіти в цілому.

Відзначаючи негативні прояви використання технологій штучного інтелекту в освітньому просторі, зокрема Chat-GPT, слід наголосити і на їх позитивних функціях, до яких можна віднести такі: пошук нових ідей, підбір інформації, оформлення цитування, розпізнавання мови написання, переклад тексту, перевірка деяких структурних елементів. Чат-бот на основі штучного інтелекту є спеціально розробленою нейромережею, яка слугує персональним

помічником людини [4, с. 7-8]. Тож, без заперечень, штучний інтелект у нашому сьогоденні є тим інноваційним інструментом, який відкриває нові можливості в різних галузях суспільного життя, в тому числі і в сферах освіти та науки. Але разом з тим проблемними є нові етичні та моральні виклики, що стають наслідком упровадження сучасних інформаційних технологій, які потрібно вчасно та правильно сприймати.

Висновки наукової спільноти та практиків щодо майбутнього успіху від використання штучного інтелекту в житті людини є неоднозначними. Адже реальність полягає в тому, що людський мозок дуже відрізняється від комп'ютерів. Він надто складний і не може працювати як простий вимикач. Хоча штучний інтелект зараз на піку популярності, але всі пристрої колись виходять із ладу, а людина завжди залишається зі своїми знаннями, вміннями та навичками, які варто постійно вдосконалювати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічна доброчесність та штучний інтелект. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/akademichna-dobrochesnist-ta-shtuchnyj-intelekt/>
2. Використання технологій штучного інтелекту в управлінні організацією. 2017. С. 5. URL: https://kursoviks.com.ua/bd_kompyuternyye/article_post/2352-tezi-vikoristannya-tekhnologiy-shtuchnogo-intelektu-v-upravlinni-organizatsieyu
3. Мар'єнко М., Коваленко В. Штучний інтелект та відкрита наука в освіті. Фізико-математична освіта. 2023. № 38(1). С. 48-53.
4. Філіпенко, Л. В., Думанський, О. В., Козак О. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. № 19. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/380>
5. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach (Third Edit). New Jersey: Prentice Hall, 2010. 1115 p. URL: <http://aima.cs.berkeley.edu/>